

Kviečiame
pažinti
Pabradės
apylinkes

Kviečiame pažinti Pabradės apylinkes!
Keliaukite dviem mūsų siūlomais
maršrutais arba, pasinaudoję
žemėlapiu, susikurkite savąjį!

Nuotraukos: Jono Vainausko, Vlado Šarėjaus

Tekstas: Daivos Semaškevičienės

Brošiūrą parengė: Pabradės miesto bendruomenė „Domus“

Brošiūros leidybą finansavo:

EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDAS KAIMŲ PLĖTRAI
EUROPA INVESTUOMA Į KAIMO VIETOVES

MARŠRUTAS NR. 1:

Pabradė–Abejučiai–Padubingė–Žingiai–Purviniškiai–Baluošos (Baluošų) ežeras–Purviniškiai–Leikštinio ežeras–Kabakėlis–Trabučiai–Pabradė

(ŽEMĖLAPYJE PAŽYMĖTAS ŽALIAI)

MARŠRUTAS NR.2:

Pabradė–Abejučiai–Padubingė–Palaumenys–Laumenos ežeras–Trabučiai–Pabradė

ATKARPA **PABRADĖ–ABEJUČIAI**

Lankytni objektai: Abejučių apžvalgos aikštelė, Abejučių piliakalnis, Abejučių ąžuolas, Abejučių stovyklavietė

Maršruto pradžią (atkarpa Pabradė–Abejučiai) galima pasirinkti dvejopą:

- asfaltuotą kelio dangą (siūlome tiems, kas bijotų pasiklysti miške) **Pabradė**–Pravalo ežeras–Skirlėnai (asfaltuoto kelio pabaiga)–**Abejučiai** (žvyrkelis),
- smėlingus miško keliukus (tiems, kas nori išbandyti save ir turimą techniką ekstremaliomis sąlygomis) **Pabradė**–Velniaragio ežeras–**Abejučiai** (smėlingi miško keliukai).

1 1 Abejučių apžvalgos aikštelė.

Ši istorinė kraštovaizdžio vieta yra pietrytinėje Asvejos ežero pakrantėje Abejučių piliakalnyje, kuris datuojamas II tūkst. pradžia. Į piliakalnį įrengtas pėsčiųjų tiltas, lauko baldai – stalai ir suolai¹.

2 2 Abejučių ąžuolas.

Šis senas (apie 230 metų), didingas, 26 m aukščio ąžuolas auga tarp Asvejos ir Gilaušio ežerų, netoli Abejučių stovyklavietės².

3 3 Abejučių stovyklavietė.

Stovyklavietė įrengta prie Asvejos ežero. Tai pažintinė – gamtinė vieta, tinkama ilgalaikiam poilsiui. Yra 2 pavėsinės, laužavietė, lauko baldai, galimybė pastatyti palapinę ir automobilių stovėjimo aikštelę³.

ATKARPA **ABEJUČIAI–PADUBINGĖ**

Lankytni objektai: Padubingės kaimas, Dubingos upė

4 4 Padubingė.

Didžiausia parko upė yra Dubinga – Žeimenos dešinysis intakas. Upė pasižymi savo vingiuotumu ir krantuose ošiančiais brandžiais miškais. Ištakas slėpdama tankiame švendryne Vyriogalos įlankoje, Asvejos ežere, už keliolikos kilometrų Dubinga įsilieja į Pabradės tvenkinį. Upės ilgis apie 18 km. Abiejuose Dubingos krantuose driekiasi etnografinis, gatvinio tipo Padubingės kaimelis, kuriame dar galima pamatyti keletą etnografinių klėtelių. Netoli Padubingės yra Purvyno pelkė, kurioje nemažai vertingų augalų⁴.

ATKARPA PADUBINGĖ–ŽINGIAI

Lankytini objektai: Purvino I ąžuolas, Purvino II ąžuolas, Majaus akmuo

ATKARPA PADUBINGĖ–PALAUMENĖ–LAUMENOS EŽERAS

Lankytini objektai: Laumenos ežeras

5 Purvino I ąžuolas.

Ąžuolo aukštis apie 20,5 m. Tai – gamtos vertybė, auga Purviniškių telmologiniame draustinyje. Jis įdomus savo trimis kamienais, išsiskiriančiais 2 m aukštyje. Ąžuolo amžius apie 160 metų⁵.

6 Purvino II ąžuolas.

Šis ąžuolas – gamtos paveldo objektas. Didingas medis (aukštis – apie 19,5 m) auga pačiame pietiniame Purviniškių telmologinio draustinio pakraštyje. Jo platus kamienas 4 m aukštyje išsišakoja į du. Ąžuolas savitas, su gražiomis vingiuotomis šakomis. Žaliuoja daugiau nei 180 metų⁶.

7 Majaus akmuo yra Purviniškių pelkėje. Iki šiol tikima stebuklingomis jo galiomis. Nors rasti šį akmenį be vietinių gyventojų pagalbos sudėtinga, tačiau tie, kurie tikrai nori išbandyti jo galias, be vargo įveiks ir šią kliūtį.

5 Palaumenė – sena vietovė, aprašoma 1554 m. Vilniaus tijūnystės inventoriuje⁷.

6 Stovyklavietėje prie Laumenos ežero yra lauko baldai, laužavietės, o pats ežeras, užimantis 20 ha plotą, puikiai tinka maudynėms.

ATKARPA ŽINGIAI–PURVINIŠKIAI

Lankytini objektai: Purviniškių pušis, Žingių stovyklavietė

8 Purviniškių pušis (amžius apie 350 metų) ilgą laiką buvo seniausia Lietuvoje. Tačiau 2009 m. ji neatlaikė metų naštos. Dabar galima aplankyti storą stogeliu apdengtą apatinę medžio dalį (kamieno apimtis 1,3 m aukštyje – 4,2 m, o skersmuo – 1,3 m) ir bandyti įsivaizduoti, ką mena amžių nugludinti, bet vis dar kamiene įžiūrimi medžio randai⁸.

9 Žingių stovyklavietė įrengta prie Žingių protakos, jungiančios rytinę ir vakarinę Asvejos ežero dalis. Stovyklavietė skirta tiek trumpalaikiam, tiek ilgalaikiam poilsiui, stovyklavimui su palapinėmis. Šalia – automobilių stovėjimo aikštelė. Nuo čia daugelis vandens turizmo mėgėjų plaukia Asvejos ežeru (per Vyriogalos įlanką) į Dubingos upę, kuri savo ruožtu įteka į Žeimeną.

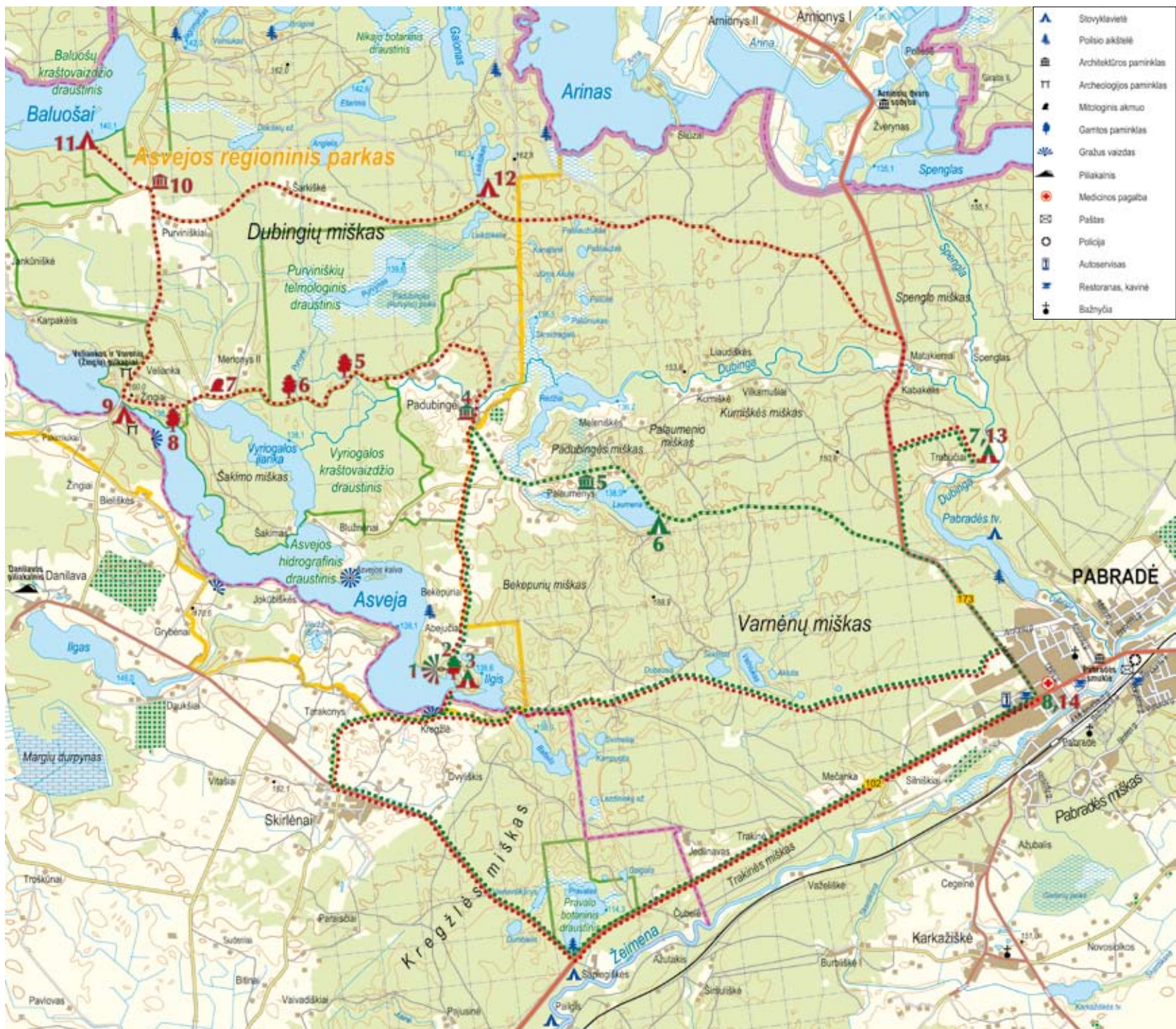

ATKARPA ŽINGIAI–PURVINIŠKIAI–BALUOŠOS EŽERAS

Lankytini objektai: Purviniškių girininkija, stovyklavietė prie Baluošos ežero

10 Purviniškių girininkija. Purviniškių girininkija įsikūrusi buvusiuose grafo Tiškevičiaus medžioklės namuose, statytuose 1928 metais. Grafai Tiškevičiai – sena ir garbinga Lietuvos didikų giminė, kilusi iš Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės rytinių rusiškų žemių bajorų, aktyviai dalyvavusi politiniame ir kariniame valstybės gyvenime⁹.

2012 m. Purviniškių girininkijos sodybai, susidedančiai iš: administracinio pastato, medžiotojų namo, tvarto, daržinės ir pirties, esančiai Purviniškių k. Pabradės sen. Švenčionių r., nutarta suteikti teisinę apsaugą, įrašyti ją į Kultūros vertybių registrą, apibrėžti jos teritorijos ribas ir nustatyti vietinio reikšmingumo lygmenį visai sodybai ir jos sudėtinėms dalims¹⁰.

11 Stovyklavietėje prie Baluošos ežero yra pavėsinė, erdvi mašinų stovėjimo aikštelė, lauko baldai, lauko tualetai, laužavietės. Į ežerą nutiesti du tilteliai (atnaujinti 2013 metais). Čia, gamtos prieglobstyje, turiningai leisti laiką smagu ir vaikams, ir suaugusiesiems.

ATKARPA BALUOŠOS EŽERAS–PURVINIŠKIAI–KABAKĖLIS

Lankytini objektai: Leikštinio ežeras

12 Leikštinio ežeras.

Ežeras yra prie smėlėto miško keliuko, vedančio link Kabakėlio. Prie ežero matyti pačių poilsiautojų iš rąstų įrengta nedidelė poilsiavietė, rytiniame krante – tiltelis.

ATKARPA KABAKĖLIS–TRABUČIAI ATKARPA LAUMENOS EŽERAS–TRABUČIAI

Lankytini objektai: Trabučių poilsio parkas

13 7 Trabučių poilsio parkas.

Parkas įsikūręs šalia Trabučių viensėdžio. Tai puiki poilsiui skirta oazė, kurioje įrengtos kelios pavėsinės, yra lauko židinyš,

lauko baldai, sūpynės, apžvalgos aikštelė, pasivaikščiavimo takeliai, iškasti keli tvenkiniai. Parką puošia skulptūros iš medžio.

ATKARPA TRABUČIAI–PABRADĖ ATKARPA TRABUČIAI–PABRADĖ

14 8 Pabradė

Ar žinote, kad...

- 1528 m. Pabradė pirmą kartą paminėta rašytiniuose šaltiniuose.
- 1571 m. Lietuvos–Lenkijos karalius Žygimantas Augustas suteikė Pabradei miesto privilegiją.
- 1722 m. Tyzenhauzai pastatydino užvažiuojamuosius namus-karčemą. Šis pastatas yra įrašytas į kultūros paveldo vertybių sąrašą.
- 1862 m. per Pabradę buvo nutiestas geležinkelis Peterburgas–Varšuva, pastatyta geležinkelio stotis. Tai turėjo didelės įtakos miestelio plėtrai bei gyventojų skaičiaus augimui.
- XX a. 7-ame dešimtmetyje miestas išaugo. 1964 m. buvusios kabelių gamyklos bazėje

Uvažiuojamieji namai

(XX a. 3-iam dešimtmetyje).

Nuotraukos autorius nežinomas

Pabradės geležinkelio stotis 1938 m.

Nuotraukos autorius nežinomas

įsikūrė skaičiavimo prietaisų gamykla „Modulis“.

- Nuo 1994 m. buvusioje gamyklos „Modulis“ teritorijoje savo veiklą aukštųjų technologijų srityje pradėjo vienkartinės kvėpavimo sistemas gaminanti Didžiosios Britanijos antrinė įmonė „Intersurgical“.

Paminklinis akmuo Dubingėlės skvere

- 1996 m. rugsėjo 30 d. buvo įkurtas Valstybės sienos apsaugos tarnybos Užsieniečių registracijos centras. Įstaigoje laikomi sulaikyti užsieniečiai ir apgyvendinami prieglobsčio prašytojai.

- Dabar Pabradėje yra 2 gimnazijos, meno mokykla, socialinės globos namai, vaikų globos namai, kultūros centras, biblioteka, kelios vaistinės ir didžiųjų prekybos centrų parduotuvės, nemažai mažesnių parduotuvėlių, kavinių.

- 2012 m. pabaigoje prasidėjo Dubingėlės skvero tvarkymo darbai, kuriuos numatoma baigti 2014 m.

- Vasarą per Pabradę tekančia Žeimena keliauja nemažai vandens turizmo mėgėjų. Šalia Pabradės gausu ežerų, todėl ką veikti visada suras ir gamtos mylėtojai. Taigi kviečiame pažinti dar daugeliui neatrastas Pabradės apylinkes!

Pabradės herbas

Herbą kurti pradėjęs dailininkas Arūnas Tarabilda, atsižvelgdamas į Pabradės vardo kilmę, jos herbe įprasmino brastos motyvą. Sakalai pavaizduoti siekiant parodyti šių paukščių naudojimą senovės medžioklėje. Be to, sakalas – kario simbolis, o Pabradė nuo seno neatsiejama nuo karybos meno. Mat jau 1795 m.

į šiaurės rytus nuo Pabradės, netoli Žeimenos upės, buvo įkurtas poligonas (dabar Lietuvos kariuomenės centrinis poligonas). 1969 m. dailininkas netikėtai mirė ir jo darbą užbaigti buvo pavesta velionio žmonai Valerijai Vilijai Lipskytei-Tarabildienei. Jos užbaigtą kurti Pabradės miesto herbą Respublikinė heraldikos komisija aprobavo 1969 m. gruodžio 30 d., tačiau 1970 m. partinė valdžia herbų naudojimą uždraudė. Iš naujo Pabradės herbas, pakoreguotas architekto Petro Savukyno, Lietuvos heraldikos komisijos buvo aprobuotas 2006 m. liepos 19 d.¹¹

Herbą kurti pradėjęs dailininkas Arūnas Tarabilda, atsižvelgdamas į Pabradės vardo kilmę, jos herbe įprasmino brastos motyvą. Sakalai pavaizduoti siekiant parodyti šių paukščių naudojimą senovės medžioklėje. Be to, sakalas – kario simbolis, o Pabradė nuo seno neatsiejama nuo karybos meno. Mat jau 1795 m. į šiaurės rytus nuo Pabradės, netoli Žeimenos upės, buvo įkurtas poligonas (dabar Lietuvos kariuomenės centrinis poligonas). 1969 m. dailininkas netikėtai mirė ir jo darbą užbaigti buvo pavesta velionio žmonai Valerijai Vilijai Lipskytei-Tarabildienei. Jos užbaigtą kurti Pabradės miesto herbą Respublikinė heraldikos komisija aprobavo 1969 m. gruodžio 30 d., tačiau 1970 m. partinė valdžia herbų naudojimą uždraudė. Iš naujo Pabradės herbas, pakoreguotas architekto Petro Savukyno, Lietuvos heraldikos komisijos buvo aprobuotas 2006 m. liepos 19 d.¹¹

Mastelis 1 : 30 000

ŠALTINIAI

- ¹ Šaltinis: Intelektuali miškų ūkio elektroninių paslaugų informacinė sistema. Rekreaciniai objektai – Nemenčinės miškų urėdija. <https://www.valstybiniaimiskai.lt/lt/RekreaciniaiObjektai/Nemencinesmiskuuredija/Puslapiai/default.aspx>.
- ² Šaltinis: Asvejos regioninio parko informacija. http://asvejosparkas.lt/wp-content/uploads/2013/04/MARSRUTO_OBJEKTAI_2.pdf.
- ³ Šaltinis: Intelektuali miškų ūkio elektroninių paslaugų informacinė sistema. Rekreaciniai objektai – Nemenčinės miškų urėdija. <https://www.valstybiniaimiskai.lt/lt/RekreaciniaiObjektai/Nemencinesmiskuuredija/Puslapiai/default.aspx>.
- ⁴ Šaltinis: Asvejos regioninio parko informacija. http://asvejosparkas.lt/wp-content/uploads/2013/04/MARSRUTO_OBJEKTAI_2.pdf.
- ⁵ Šaltinis: Asvejos regioninio parko informacija. http://asvejosparkas.lt/wp-content/uploads/2013/04/MARSRUTO_OBJEKTAI_2.pdf.
- ⁶ Šaltinis: Asvejos regioninio parko informacija. http://asvejosparkas.lt/wp-content/uploads/2013/04/MARSRUTO_OBJEKTAI_2.pdf.
- ⁷ Šaltinis: Vilniaus apskrities kraštotyros svetainė „Vilnijos vartai“. <http://www.vilnijosvartai.lt/locations/listing/?id=355>.
- ⁸ Šaltinis: <http://kauno.diena.lt/lt/orai/naujienos/kelione-unikaliu-asvejos-regioniniu-parku-384120/print/print>.
- ⁹ Šaltinis: Asvejos regioninio parko informacija. http://asvejosparkas.lt/wp-content/uploads/2013/04/MARSRUTO_OBJEKTAI_2.pdf.
- ¹⁰ Šaltinis: 2012 m. gegužės 27 d. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos posėdžio nutarimas (protokolo Nr. VT-42). <http://www.kpd.lt/lt/node/470>.
- ¹¹ Šaltinis: Girininkas, Algirdas. Pabradės miesto raida. // Švenčionių kraštas.- 2006, rugpj. 26, p. 11.

© **BRIEDIS**, 2014

Parodų g. 4. LT-04133 Vilnius;

www.briedis.eu

ISBN 978-9955-26-470-5

